

# Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye Ordusunun Kurulması ve Amasya'ya Yansımaları<sup>1</sup>

## Establishment of Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye Army and Reflections to Amasya

Sadık ÇETİN \*\*  
Ayhan DOĞAN \*\*\*

### Öz

Osmanlı Devleti'nin XV-XVII. yüzyıllar arasında kazanmış olduğu parlak zaferlerin önemli etkenlerinden biri Yeniçeri Ocağı idi. Ancak bu ordunun zaman içinde bozulması devlet adamlarını yeni arayışlara itmiştir. Çağın ihtiyaçlarına cevap verebilecek, harp sanatını bilen talimli askerler yetiştirilmek istenmiştir. Bu konuda ilk ciddi teşebbüs Nizam-ı Cedit ordusunun kurulmasıdır. Ancak yeniçerilerin çıkardıkları isyanlar buna engel olmuştur. Vaka-i Hayriye sonrasında kurulan Asâkir-i Mansûre ordusu ile bu amaç hayata geçmiştir. Bu ordunun insan kaynağı büyük oranda taşra olmuştur. Bu süreçte Amasya Sancağı'ndan da önemli sayıda asker istenmiştir. Gerek savaşta gerekse eğitim sırasında yaralanan askerlere gereken ilgi gösterilmiştir. Bunun en belirgin örneği bu askerlerin mütekait taifesine alınmasıdır. Ayrıca mütekait askerler salyaneden muaf tutulmuş ve ahalinin hürmette kusur etmemesi istenmiştir.

**Anahtar kelimeler:** Amasya, Vaka-i Hayriye, Asâkir-i Mansûre, Mütekait

### Abstract

Guild of Janisseries was one of the most important factors of the glorious victories which were gained by The Ottoman State during XV.XVII<sup>th</sup> Centuries. However, the corruption of this army in time forced the governors to new pursuits. Educated soldiers who knew Martial Art, capable of responding the needs of era were wanted to be trained. First vital attempt about this issue was founding of the New Order Army. Nevertheless, the riots started by the Janissaries impeded this. With the Asâkir-i Mansûre army which was established after The Auspicious Incident (Vaka-i Hayriye), this goal was put into practice. This army's human resource was substantially the upstate. Within this period, a considerable amount of soldiers were asked for from the Sanjak of Amasya. The soldiers who were injured both in war and during education took necessary concerns. Having been included to the pensioner group was the most significant sample to this case. In addition, pensioner soldiers were exempted from principality tax, and the public were wanted to hold in high esteem to those.

**Keywords:** Amasya, Auspicious Incident, Asâkir-i Mansûre, Pensioner

### Giriş

XIX. yüzyıl Dünyada çoğu şeyin değiştiği bir yüzyıl olmuştur. Bu değişim askeriye maliyeye, eğitimden kültüre her alanda kendini hissettirmiştir. Ancak Osmanlı Devleti birçok alanda batıdaki bu gelişimi takip edememiştir. Bu durum savaş meydanlarında kendini açık bir şekilde hissettirmiş ve devlet adamları söz konusu vaziyetin devam edemeyeceğini anlamışlardır. Bu nedenle radikal bir değişim süreci başlamıştır. Bu süreç 1826 Vaka-i Hayriye sonrasında daha hızlı bir şekil almıştır. Nitekim değişimin önündeki en büyük engel olan Yeniçeri Ocağı lağvedilmiştir. Batı orduları ile mücadele edebilecek ve devletin emniyetini sağlayabilecek Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye adında talimli bir ordunun temelleri atılmıştır. Bu süreçte taşraya düşen en büyük görev ise yeni ordu için asker temin etmektir. Bu çalışma bir zamanlar şehzade sancağı vasfını taşıması ile önem kazanmış ancak XIX. yüzyıla gelindiğinde bu özelliğini kaybederek Sivas Vilayeti'nin bir sancağı olarak varlığını devam ettiren Amasya'nın süreçteki katkılarını ortaya koymaktadır. Çalışma sürecinde en temel bilgiye ulaşmaya imkan tanıyan 1827-1838 arası döneme ait şer'iyeye sicilleri dikkate alınmıştır.

### Değişime Olan İhtiyaç

<sup>1</sup> Bu çalışma *Şer'iyeye Sicillerine Göre III. Selim ve II. Mahmut Dönemleri Amasya'sında Merkez-Taşra Münasebetleri* adlı doktora tezinden üretilmiştir.

\*\* Doktora Öğrencisi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih ABD, [sdckctn2@gmail.com](mailto:sdckctn2@gmail.com)

\*\*\* Doç. Dr. Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep Eğitim Fakültesi, [ayhandogan@gantep.edu.tr](mailto:ayhandogan@gantep.edu.tr)

Balkanlarda hızlı bir fetih dalgası oluşturan Osmanlı Devleti'nin Bulgar ve Sırp saldırıları ile karşılaşması neticesinde Orhan Gazi'nin tesis ettiği askeri birlikler yeterli gelmemiştir. Bu nedenle direkt padişaha bağlı özel birliklerin oluşturulması ile yeniçeri, cebeci ve sipahi denilen kapıkulu ocakları vücuda getirilmiştir (Öğreten, 2014, s. 9-10). Kapıkulu Ocakları uzun süre kazanılan zaferlerde önemli bir rol üstlenmiştir (A.Ş.S. 72, 36/1; Es'ad, 1239, s. 22).

Payitahtta bulunan büyük miktarda yeniçerinin yanında önemli Osmanlı şehirlerinde otoritenin temsil edilmesi ve asayişin temini amacıyla 500-600 yeniçerilik garnizonlar oluşturulmuştur. Böylece memleket sathına yayılmış olan yeniçeriler başlarında *Kethüdayeri* adı verilen bir komutan tarafından idare edilmişlerdir. Yeniçeri Ocağı, XVI. yüzyılın ortalarına gelindiğinde mükemmel bir hal kazanmıştır. (Öğreten, 2014, s.11).

Devletin asker ihtiyacının karşılanması amacıyla kurulan Yeniçeri Ocağı (Beydilli, 2013, s.450) uzun bir süre kuruluş ilkelerine muhalif bir tavır sergilememiştir. Ancak kapıkulu ocaklarındaki çözülmenin III. Murat'ın (1574-1595) saltanatı zamanında başladığı genel kabul gören bir durumdur. Bu dönemde esnaflıkla uğraşan yeniçerilerin varlığının yanında evlenenler, kışla yerine evlerinde yatanlar olduğu gibi kanun-ı kadime aykırı olarak yeniçeri yazılanlar da görülmüştür (Öğreten, 2014, s.15). İşleri askerlik olan yeniçeriler askeri talim yerine kahvecilik, kayıkçılık ve hamallık gibi meslekler yapmaya başlamışlardır (Yaramış, 2002, s.697). Bu arada askere alımdaki bozulmalar o dereceye varmıştır ki İstanbul'da suffeliler denen bir grup ortaya çıkmış ve hamal, manav ve börekçilerin hemşehrileri şehre geldiğinde "gel yoldaşım seni yeniçeri yazalım" diyerek bunlara suffe tezkeresi vermeye başlamışlardır (Öğreten, 2014, s.18-19).

Ocak mensuplarının halka verdiği rahatsızlığın yanında kendi aralarındaki sokak çatışmaları kimi zaman katliam derecesine varmaktaydı. Savaş zamanında halkın can ve malına zarar veren ocaklı tayfası Edirne Vakasında (1703) İstanbul-Edirne arasında 1600 kadar çiftlik ve evi yağmalamışlardı. Hatta bu isyan sırasında hanedan değişikliğini bile düşünür hale gelmişlerdi (Öğreten, 2014, s.20).

III. Selim devrinde yeniçerilik maaşı alanların sayısı 400.000'e ulaşmıştı. Ancak bilfiil askerlik yapanların sayısı sadece 60.000 kadardı. Bunlardan istendiğinde sefere katılanlar ise yalnız 25000'den ibaretti (Çadırcı, 2013, s.53). Aynı dönemde orduya imdat kuvveti olarak 13000 kişilik ödenek alınmış ve bunların Küçük Çekmece köprüsünden geçerken yapılan gizli sayımında ancak 1600 kişi oldukları ortaya çıkmıştır. Sefer sırasında taşradan istenen askerler için bayraklar açılır ve askerlerin bu bayrak altında toplanması istenirdi. Her bayrak altında 120'şer neferin toplanması gerekmekteydi. Ancak çoğu kez bunların yarısı bile toplanmazdı (Öğreten, 2014, s.21-24). Savaş sırasında acil bir şekilde asker toplanması icap ettiği için yeniçeriler arasında çoban ve çiftçi makulesinden birçok nefer görmek mümkündü ve sefer sırasında çoğu kez firarlar yaşanmaktaydı (BOA.DVN.MHM.d.201/29-70).

Bir zamanlar dünyanın en mükemmel ve modern askeri teşkilatına sahip olan Osmanlı ordusunda zuhur eden bozulmalar 1683, 1768 ve 1787 seferlerinde kendini net bir şekilde göstermiştir. 1768-1774 Osmanlı-Rus harbinde vukua gelen Kartal Muharebesi ordunun ne hale geldiğini gösteren en bariz örneklerdendir. 100.000 kişilik bir ordu ile Rus generali Ramaznov'un 18000 kişilik ordusunun kuşatılmasından sonra iyi derecede talim görmüş ve harbeli tüfeklerle donatılmış Rus ordusu taarruza geçmiştir. Bu taarruz sonucunda Osmanlı ordusu mağlup olmuştur. Çekiliş sırasında 30.000'den fazla Osmanlı askeri şehit düşmüş, 143 top, 7000'den fazla zahire dolu araba düşman eline geçmiştir (Cezar, 1971, s.2575). Ordudaki bu durum ıslah edilmedikçe memleket müdafaasının mümkün olmayacağı ortaya çıkmıştır. Bu noktada kurulması düşünülen ordu Avrupa tarzında talimli bir ordu olacaktı. Kaynarca Muahedesi'nden sonra I. Abdülhamit döneminde sürat topçuları ocağı kurulmuş ve 1776'da

hendese mektebinin temeli atılmış olsa da yeniçeriler üzerinde ıslahat teşebbüsüne girme cesareti gösterilememiştir (Uzunçarşılı, 1971, s.245).

1789'da III. Selim'in tahta çıkması Osmanlı tebaası üzerinde büyük ümitlerin yeşermesine neden olmuştur. Nitekim ıslahat çalışmalarında III. Mustafa'nın başarısızlığı ihtiyarlığına bağlanmaktaydı (Mustafa Nuri,1337, s.22).Yeni ve cevval hükümdarın tahta çıkması ile uzun süreden beri devletin üzerine çökmüş olan felaketler sona erecekti. Halk Kanuni devrinin adaletini görecekti. Bu nedenle III. Selim'in tahta geçişi büyük bir sevinçle karşılanmıştır (Karal, 2011, s.14).

Ancak bu süreçte devam eden Osmanlı-Rusya, Avusturya savaşında Osmanlı Devleti mağlup olmuştur. Avusturya ve Rusya ile barış antlaşmalarının sağlanması sonrasında Levent Çiftliğinde az sayıda askerin yabancı subaylar nezaretinde eğitilmesine karar verilmiştir. Bu suretle *fenn-i harble* talimli ordunun bir nüvesi oluşturulmuştur. Bunlarla ilgilenmesi için Talimli Asker Nezareti kurulmuş ve nazır olarak Mustafa Reşit Efendi tayin edilmiştir (Ahmet Cevdet, 1309, s.70; Çadırcı, 2013, s.54). Askerlerin talimlerini izlemeye gelen III. Selim askerlerin maharetlerini görünce durumdan hoşnut olarak asker sayısının artırılmasını istemiştir. Nizam-ı Cedit ismini taşıyacak bu askerlerin sayısının artırılması için yeniçeri ortalarından genç olanların katılması istenmişse de yeniçeriler buna pek rağbet göstermemişlerdir. Bunun üzerine III. Selim Nizam-ı Cedit'in ayrı bir ocak olarak teşkil edilmesini istemiştir. Ancak talimli askerlerin ayrı bir ocak olarak kurulmasının mahzurlu olacağı bildirilmiştir (Ahmet Cevdet, 1309, s.70; Özcan, 2002, s.674). Böylece Nizam-ı Cedit, Bostancı ocağına bağlı olarak Bostancı Tüfekçisi ismiyle kurulmuştur. İlk olarak Levent Çiftliğinde 1602 neferle kurulan ocağın asker sayısının 12000'e çıkarılması hedeflenmiştir (Koç & Yeşil, 2012, s.119).

Nizam-ı Cedit ordusunun gerek Avrupai tarzda eğitimi gerekse tercih edilen üniformaları ocaklı tayfası için bir tepki kaynağı olmuştur. Nitekim yeniçeri neferatından birine şaka yollu nizam-ı cedit askeri olması teklif edildiğinde "*Haşa, Moskof olurum Nizam-ı Cedit olman*" şeklindeki cevapları duyulan tepkinin büyüklüğünü ifade etmektedir (Karal, 2011, s.79). Bu tepkinin kuvveden fiile çıkması 1807 yılındaki Kabakçı Vakası ile olmuştur. İsyanın neticesinde III. Selim tahttan indirilmiştir.

Nizam-ı Cedit'in kaldırıldığı 4 Haziran 1807 tarihli bir fermanla Amasya Sancağı'na bildirilmiştir. Fermanla 29 Mayıs 1807 tarihi 21 Cuma günü Sultan Mustafa'nın tahta cülus ettiği ve Nizam-ı Cedit'in külliye kaldırıldığı belirtilirken yeniçeri ocağı ve diğer ocakların padişahın muteber askerleri olduğu ifade edilmiştir (A.Ş.S. 66, 60/1). Ancak bu süreçte Alemdar olayı yaşanmış ve IV. Mustafa tahtını uzun süre koruyamamıştır.

II. Mahmut tahta geçtikten sonra Nizamı Cedit ocağının kurulmasında önemli hizmetleri bulunan Abdurrahman Paşa'yı talimli askerleri toplaması ve İstanbul'a getirmesi konusunda görevlendirmiştir. Abdurrahman Paşa, toplayabildiği talimli askerlerle İstanbul'a gelmiş ve bunlardan sekban-ı cedit adında bir ocak kurulmuştur. Bir müddet sonra sekban-ı cedit asker sayısı dört bine kadar çıkmıştır (Çadırcı,2013, s.59). Ancak nizam-ı ceditte olduğu gibi sekban-ı cedit de yeniçerilerin ihtilaline neden olduğu için derhal kaldırılmıştır (A.Ş.S. 67, 76/2; Gökbilgin, 1997, s.327). Bu olaydan sonra II. Mahmut Vaka-i Hayriye olarak bilinen 1826 senesine kadar yeni bir girişimde bulunmamıştır.

### **Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye'nin Kurulması**

Esasen Asâkir-i Mansûre ordusunun kurulma çalışmaları Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasını bildiren fermanla başlamıştır. Fermanla yeniçerilerin türlü fesatları ve o zamana dek kurulan talimli ordulara karşı isyanlarından bahsedilmekte ve yeniçeriliğin külliye kaldırıldığı bildirilmektedir. Bunun yerine "*muallim Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye*

*ünvanıyla din ve devlete yarayacak ve gaza ve cihadda düşmana cevap verecek asâkir tahrir ve tertip*” olunacağı bildirilmektedir. Yeni ordunun seraskerliğine Hüdavendigâr ve Kocaili Sancakları mutasarrıfı ve Karadeniz Boğazı’nın Rumili muhafızı Hüseyin Paşa getirilmiştir. Hüseyin Paşa, Ağa Kapusunda oturacak ve Ağa Kapusu, Serasker Kapusu ünvanıyla anılacaktı (A.Ş.S. 72, 36/1).

1826 senesi Temmuz ayının hemen başlarında Asâkir-i Mansûre kanunnamesi tanzim edilerek divan, rûûs, baş muhasebe kalemlerine kaydedilmiş ve bir sureti serasker nazırı tarafına gönderilmiştir. Kanunnameye göre ilk etapta İstanbul’da serasker paşa maiyetinde 12000 neferden oluşan bir ordu kurulacaktı. Bu ordu sekiz tertibe bölünecekti. Her tertibin başında bulunan binbaşı maiyetinde sağ ve sol kol ağaları, yüzbaşılar, on başılar, topçu, arabacı, cebahaneci başıları, mülazım, neferat, imamlar, nefer katipleri, mehterhane takımı, mühendis, hekim, cerrah neferatı mevcut olacaktı. Her tertib zabitlerle birlikte 1527 neferden oluşacaktı (BOA.HAT. 1438/59106).

Kanunnâmeye göre Asâkir-i Mansûre neferatına otuz gün, bir ay hesabıyla maaş ödenmesi kararlaştırıldı. Böylece üç ayda bir verilen ulufe uygulaması sona ermiş oldu. İstanbul’da askerlere ödenecek maaşlar yüksek rütbeli zabitlerin hazır olduğu bir törenle gerçekleştirilecekti (Yaramış, 2002, s.701). Neferlerin izinleri konusunda senede bir defa, beş askerden birine yakın mahallerde ikamet edenler için altı, uzakta olanlar için sekiz aya kadar sıla izni verilecekti. Sıla izni dönüşümlü bir şekilde icra edilecekti. Gücü yetenlerden hacca gitmek isteyenlere gereken izinler verilecekti. Orduda on iki sene hizmet edenlerden askerlikten ayrılmak isteyenlerin görevleri maaşsız bir şekilde sona erecekti. Hazarda emeklilik maaşını hak edenler mevcut maaşlarının yarısı ile seferde yaralanarak görevini yerine getiremez durumda olanlar ise maaşının üçte biri ile emekli edileceklerdi. Bu miktar yaralanma ve istihkak durumuna göre artırılabilir. Askerlerin cehaletlerinin giderilmesi için mekteplerde her gün dini eğitim verilecek ve namazlar cemaatle kılınacaktı. Askere alım konusunda 15 ile 30 yaşları arasındakiler tercih edilecekti. Bahadır ve yiğit olması şartıyla bu sınır kırka kadar çıkabilecekti (BOA.HAT. 1438/59106).

Asâkir-i Mansûreye asker yazımı Der-saadet’te hızlı bir şekilde yapılmıştır. Ordunun kuruluşundan itibaren üç gün içinde asker yazılanların sayısı 1500’e çıkmıştır (Yaramış, 2002, s.700). Ancak bu süreçte bazı yeniçeriler kendilerini gizlemek suretiyle yeni orduya yazılmışlardı. Bunlar ortaya çıkarılmış ve gerekli cezaya çarptırılmışlardır (Ahmet Cevdet, 1309, s.187).

Asker yazımı sırasında on beş yaşından küçük çocuklar da müracaatta bulunmuşlardı. Kanunnameye göre on beş yaşından küçüklerin asker yazımı yasaklandığı için çocukların talebi geri çevrilmiş, bu durum çocukların üzülmelerine neden olmuştu. Bunun üzerine acemi oğlanları kışlası çocuklar için ayrılmış, velilerinin rızası alınmak suretiyle çocuklar kışlada iskân edilerek hocalar nezaretinde eğitime başlanmıştır (Ahmet Cevdet, 1309, s.173).

Sonuç olarak uzun süreden beri devletin ihtiyaç duyduğu talimli bir ordu kurulabilmiştir. Asker sayısının artırılması için devlet ciddi bir gayret içinde olmuştur. Özellikle taşradaki *asâkir mahallerinden* nefer talepleri yaşanmıştır. Bu noktada Amasya ve kazalarından da bir takım istekler gerçekleşmiştir.

### **Asâkir-i Mansûre Ordusunun Kuruluş Sürecinin Amasya’ya Yansımaları**

Asâkir-i Mansûre ordusu için asker yazılması hakkında Sivas Valisi’nden gelen emir 3 Ekim 1826 tarihinde Amasya mahkemesine ulaşmış ve halkın huzurunda okunmuştu. Böylece Amasya için uzun soluklu, çoğu kez asker talepli yeni bir dönem başlamıştır. Aslında Amasya halkı ardı arkasına gelen ve bitmeyen asker taleplerine alıştı. Nitekim uzun süren Osmanlı-Rus savaşlarında seferberlik emirleri gelmekte ve bu emir gereğince askerler tertip edilerek

cephelere gönderilmekteydi. Ancak bu sefer istenen askerler çok daha esaslı ve devletin geleceğini belirleyecek talimli bir ordu için olacaktı.

Yeniçeriliğin kaldırılmasından sonra üç gün içinde asker yazılanlarla talimler başlamıştı. Ancak asker sayısının kısa zaman içinde artırılması bir zaruretti. Bu nedenle Anadolu'nun asker mahallerinden asker tahririne başlanmıştır. Asker talepleri yapılırken kesin bir rakam belirlenmemiştir. Nitekim Amasya'dan istenen asker sayının beş yüz, altı yüz, bin veyahut daha fazla olması istenmekteydi. Asker yazılacak kişiler nesli bilinen, sağlıklı, bekar, aba-şalvar giymeyi ve soğan ekmek yemeyi kendine kafi gören aile çocuklarından seçilecekti. Ayrıca bunların daha önce İstanbul'a ayak basmamış olmaları gerekiyordu (A.Ş.S. 72, 62/2).

Der-saadet'in asker tahriri konusunda ne derece titiz olduğu fermanlarda açıkça görülmektedir. 27 Ekim 1826 tarihli Sivas'tan Üsküdar'a varıncaya kadar yol üzerinde bulunan kazalara yazılan bir fermanla Sivas'tan istenen askerlerden yüz neferin hazırlandığı ve bunların başına bir görevli verilmek suretiyle İstanbul'a gelecekleri bildiriliyor ve yol boyunca askerlerin rahat etmeleri için özel ihtimam gösterileceği belirtiliyordu. Kazalarda birer gece kalacak olan askerlerin ihtiyaçlarının karşılanması ve geceleyecekleri konakların önceden hazırlanması istenirken hayvanların yorgunluğu nedeniyle gecikmeye mahal vermemek için dinlendirilmiş hayvanların temin edilmesi emredilmekteydi. Yaşanacak her türlü gecikmeden idareciler sorumlu tutulacaktı (A.Ş.S. 72, 65/1).

Osmanlı tebaasının ehl-i örf tayfasından en fazla sıkıntı çektiği konulardan biri de idarecilerin değişik isimler altında usulsüz vergi almasıydı. Nitekim birçok ferman ve adalet emirlerinde bu duruma rastlanmaktadır (BOA.AE.SMHD.II-52; A.Ş.S. 67, 156/1). Aynı durum Asâkir-i Mansûre tahriri sırasında da yaşanmıştır. Bazı tahrir görevlileri ahaliden akçe talebinde bulunmuşlardır. Durumun öğrenilmesi üzerine yazılan fermanlarla akçe talebine hiçbir şekilde rıza gösterilmeyeceği ve açık veya gizli bir şekilde akçe alanlara gereken ceza verileceği bildirilmiştir (A.Ş.S. 72, 98/1).

Amasya ve kazalarından ilk asker talebi 11 Kasım 1827 tarihli bir buyruldu ile gerçekleşmiştir. Esasen Sivas Eyaleti'nden 1100 nefer talep edilmişti. Amasya ve kazalarının hissesine düşen miktar ise 223 nefer olacaktı. Bu askerlerin genç, bekar ve yakışıklı olması istenmekteydi (A.Ş.S. 72, 119/1). Bu süreçte devlet her ne kadar talimli asker sayısını arttırmak için gayret etse de yaşanan savaşlar bu durumu engellemiştir. Asâkir-i Mansûre ordusunun kurulmasından hemen sonra yaşanan 1828-1829 Osmanlı Rus harbi ordu çalışmalarında büyük zorluklar çıkarmıştır. Zira savaşta yaşanan zayıflar nedeniyle taburlarda eksilme meydana gelmiştir. Açığın kapatılması amacıyla 27 Ağustos 1828 tarihli bir fermanla Amasya'dan 150 neferin tertip edilerek İstanbul'a gönderilmesi istenmiştir. Gönderilecek askerlerin aslı ve nesli belli olan, cenk ve harbe kadir yiğitlerden oluşması istenmektedir. Askerlerin elbise, silah ve harçlıklarının devlet tarafından karşılanacağı belirtilmiştir (A.Ş.S. 73, 35/2).

Asâkir-i Mansûre ordusunun sayısının artırılması ve savaşlarda yararlılık göstermeyen sipahilerin işe yarar hale getirilmesi amacıyla 1827 yılında Anadolu ve Rumeli'de bulunan elli üç sancaktan 5200 kadar tımarlı sipahi tımarları ile Asâkir-i Mansûre ordusuna dâhil edilmiştir (İnalçık, 2012, s.172). Bu süreçte Sivas Eyaleti dahilinde bulunan kale neferatı ve mustahfizlar şark ordusuna memur edildiği için tımarlı Asâkir-i Mansûre ordusuna katılamamışlardı. Görevlerinin bitmesini müteakip hanelerine gelen sipahi ve mustahfizların en kısa zamanda Der-saadet'e gelerek *isbat-ı vücud* etmeleri ve taburlarına katılmaları istenmiştir (A.Ş.S. 73, 109/3).

Peyderpey düzenlenerek bir görevli tarafından İstanbul'a gönderilen Asâkir-i Mansûre neferlerinin isimleri mahkeme sicillerine kayıt edilmekteydi. Örneğin, H. 1 Ramazan 1245/M.24 Şubat 1830 tarihli bir nefer defterinde Asâkir-i Mansûre alayının ikinci taburunun

mülazımlarından Amasyalı Hafız Mustafa Ağa tarafından Amasya ve Gedağra Kazalarından altmış askerin seçildiği belirtilmiş ve bunların isimleri mahalle mahalle deftere kaydedilmiştir (A.Ş.S. 73, 117/1). Asker yazımına Ramazanın birinci gününde başlanması bu işin mübarek bir güne denk getirilmeye çalışıldığını akla getirmektedir.

**Tablo 1:** Asâkir-i Mansûre ordusu için Amasya ve Gedağra kazalarından tahrir edilen askerler

<b>Mahalli</b>	<b>İsim</b>
Şamlar Mahallesi	Resuloğlu Mehmet
Hızır Paşa Mahallesi	Taşabadlı Abidinoğlu Abdullah
Bağ Helkıs Mahallesi	Gümüş Mehmetoğlu Mehmet
Zana Köyü	Süleymanoğlu Osman
Bayezit Paşa Mahallesi	Dartıcıoğlu Ahmet
Çırakçı Mahallesi	Derviş Kasımoğlu Hüseyin
Yukarı Savadiye Mahallesi	Tellioğlu İbrahim oğlu Kasım
Zara Köyü	Çolak Ali'nin oğlu Mustafa
Saracık Köyü	İmamoğlu İbrahim'in oğlu Mehmet
Alakadı Kürtler Köyü	Ömeroğlu Mehmet
Üçler Mahallesi	Şehrioğlu Mehmet'in oğlu Abdülhalim
Dere Mahallesi	Köse Müezzinoğlu Ahmet
Dere Mahallesi	İskebce Ali'nin oğlu Ahmet
Saz Köyü	Deli Mustafa oğlu Mehmet
Hacı İlyas Mahallesi	Kandilcioğlu Abdullah'in oğlu Abdülbaki
Receb Mahallesi	Sivasi Süleyman'in oğlu İbrahim
Hacı İlyas Mahallesi	Teke Hasan'in oğlu Hasan
Receb Mahallesi	Etmekçi Ömer'in oğlu Hasan
Kalcı Mahallesi	Beceoğlu Hasan
Kozviran Köyü	Kıtmir Alioğlu Abidin
Çevikçe Mahallesi	Abdülhalimoğlu Ömer
Bayezit Paşa Mahallesi	Kalalı Feyzullahoğlu Süleyman
Şamlar Mahallesi	Sadi'nin oğlu Sadi
Şamlar Mahallesi	Fındıkoğlu Ali
Sebkuddin Mahallesi	Abidoğlu Abdullah
Sebkuddin Mahallesi	Sarı Ahmetoğlu Osman
Yenice Köyü	Dervişoğlu Mehmet
Fethiye Mahallesi	Durukoğlu Abdullah
Kazgan Kaya Köyü	Ömer'in oğlu Ebubekir
Sade Helkıs Mahallesi	Ispartalı Mehmet'in oğlu Salim
Hızır Paşa Mahallesi	Ahmet Hacıoğlu Mehmet
Cami-i Enderun Mahallesi	Sengoğlu Ahmet
Bayezit Paşa Mahallesi	Sarı Hasanoğlu Abdi
Üçler Mahallesi	Türkmanoğlu Mehmet
Zana Köyü	Mehmet'in oğlu Ahmet
Süramiler Köyü	Hacı Ömer'in oğlu Mehmet'in oğlu Ömer
Sade Helkıs Mahallesi	Yörükoğlu Ahmet
Hızır Paşa Mahallesi	Gülmüşoğlu Mehmet
Mehmet Paşa Mahallesi	Osman Efendioğlu Ahmet

Hızır Paşa Mahallesi	Gümüşgöz Hasanın oğlu Feyzullah
Dere Mahallesi	Şamlıoğlu Mustafa
Pervane Bey Mahallesi	Hancı Hafız Osmanın oğlu Mehmet
Ezine Pazarı Köyü	Süleymanın oğlu Ahmet
<i>Amasya ve Nahiyelerinden toplam 43 nefer</i>	
Yeni Mahalle	Kadir'in oğlu İsmail
Yeni Mahalle	Ömer'in oğlu Ahmet
Şeyh Mahallesi	Burburoğlu Ali
Debbağhane Mahallesi	Mehmet'in oğlu Mehmet Emin
Kale Mahallesi	Mustafa'nın oğlu Mustafa
Çanaklu Mahallesi	Daldal Mehmet'in oğlu Ali
Kale Mahallesi	Kör Kadir'in oğlu Seyyit Ahmet
Toprak Kale Mahallesi	Haliloğlu Halil
Yeni Mahalle	Kara Kethüda'nın oğlu Mehmet
Yeni Mahalle	Kaytanoğlu Ali'nin oğlu Hasan
Yeni Mahalle	Kara Hüseyinoğlu Abdullah
<i>Gedağra Kazasından toplam 11 nefer</i>	
<i>Amasya Sancağı hariç mahallerden 6 nefer</i>	
<i>Toplam 60 nefer</i>	

Kanunnâmede asker yazılacakların genç ve sağlıklı olmaları önemle vurgulanmasına rağmen kimi asker tertiplerinde buna uyulmadığı anlaşılmaktadır. Nitekim 1 Aralık 1830 tarihli bir belgede Amasya'dan İstanbul'a 104 neferin gönderildiği belirtilmektedir. Ancak bunlardan 8'i firar etmiş, 5'i de hasta olduğu için geri gönderilmiştir (A.Ş.S. 74, 16/6). Aynı şekilde diğer bir belgede gönderilen 45 neferin ikisinin alil olduğu kaydedilmiştir (A.Ş.S. 74, 16/8).

Devletin Asâkir-i Mansûre sayısını artırma yolundaki gayretlerini engelleyen durumlardan bir diğeri de firar eden askerlerdi. Aslında firar konusuna Asâkir-i Mansûre kanunnamesinde yer verilmiş ve bazı yaptırımlar uygulanacağı ifade edilmişti. Nitekim Amasya'dan İstanbul'a giden askerlere dört ay sıla izni verilmekteydi.(A.Ş.S.74, 140/4, 142/3, 149/2). Bunlardan geri gelmeyenler veya firar edenlerin mübaşir marifetiyle bulunup kışlasına gitmelerinin temin edileceği ve haklarında gereken cezanın verileceği belirtilmektedir (BOA.HAT.1438/59106). Ancak anlaşılan o ki Asâkir-i Mansûre ordusunun kuruluşu sürecinde kimi zaman firarlar yaşanmıştır. Örneğin 13 Eylül 1829 tarihli bir belgede Amasya'dan gönderilen 103 neferin ulaştığı, 13 neferin ise yolda firar ettiği belirtilmektedir (A.Ş.S. 74, 16/3). Diğer bir belgede ise 66 neferin ulaştığı, 1 neferin firari olduğu ifade edilmiştir (A.Ş.S. 74, 16/4). Ayrıca 8 Ekim 1831 tarihli bir belgede 60 neferin geldiği bunlardan birinin firari olduğu kaydedilmiştir (A.Ş.S. 74, 16/7). Bazı asker sevklerinde firari askerlerin olmadığı da dikkat çekmektedir. Nitekim 9 Kasım 1830 tarihli bir belgede Amasya'dan gönderilen 79 neferin tamamının ulaştığı görülmektedir (A.Ş.S. 74, 16/5). Daha önceki dönemlerde yaşanan firarlar dikkate alındığında alınan önlemlerin işe yaradığı anlaşılmaktadır.

Firarların engellenmesi amacıyla değişik önlemler alınmıştır. Örneğin sıla iznine çıkan askerlerin izin tarihi bulunduğu mahallin mahkeme siciline kaydedilecekti. İznin bitmesi sonrasında kışlasına dönmesi konusu cümle ahalinin bir görevi olarak kabul edilmişti. Esassız bahanelerle meydana gelecek gecikmeler nedeniyle askere gereken ceza verileceği gibi o mahallin hükkam ve zabıtları da sorumlu tutulacaktı (A.Ş.S. 74, 140/4).

Gerek şehit olan askerler, gerekse firari askerlerden kaynaklanan eksikliklerin giderilmesi amacıyla değişik zamanlarda Amasya için büyük sayılabilecek miktarda asker

tahrirlerinin yapıldığı dikkat çekmektedir. Örneğin 7 Kasım 1831 tarihli bir emirde Amasya'dan 14 nefer istenmiştir (A.Ş.S. 74, 18/1). Ayrıca 28 Temmuz 1833 tarihli bir tevzi defterinde Asâkir-i Mansûre noksanlarının giderilmesi için Amasya ve kazalarından 698 asker istenmiştir. Yazılacak askerlere evlat muamelesi yapılması istenmektedir (A.Ş.S. 74, 112/2) Yapılan tevzide Amasya merkezin hissesine 156 asker düşmüştür (A.Ş.S. 74, 159/3). Noksanların ikmal edilmesi için ileriki zamanlarda da asker talepleri devam etmiştir. 22 Mayıs 1838 tarihinde Sivas Vilayeti'nden 1200 asker talep edilmiştir (A.Ş.S. 77, 34/1). Bundan Amasya hissesine düşen ise 405 neferdir. 405 askerin tevzii şu şekilde yapılmıştır (A.Ş.S. 77, 35/1).

**Tablo 2:** Asker tevzii

Kaza	Asker
Amasya	157
Gedağra	95
Havza	45
Gelingiras	18
Zünnunabad	24
Ladik	39
Varay	27
<b>Toplam</b>	<b>405</b>

### Asâkir-i Mansûre Müttekâitleri

Asâkir-i Mansûre neferlerinden cephede yaralananlar için devlet özel ilgi göstermekteydi. Gönderilen fermanlarla bu askerlerin refahlarının artırılması için salyane ve tekaliften muaf tutuluyorlardı. Ayrıca herhangi bir mahkemeye veya daireye geldiklerinde *oturtulup her vechle hürmet* edilmesi isteniyordu (A.Ş.S. 74, 170/2). Sıla iznine çıkan askerlerin derbentlerde memurlar tarafından rencide edilmemesi için gereken yerlere emirler gönderilmekteydi (A.Ş.S. 77, 27/3). Müttekaitler için belirli miktarda emekli aylığı da bağlanmaktaydı. Örneğin Asâkir-i Mansûre Kol Ağalarından Amasyalı Ahmet cephede yaralandığı için kendisine aylık olarak 80 guruş bağlanmıştır (A.Ş.S. 74, 168/3). Pirlepe Derbendi Muharebelerinde sol kolundan aldığı kurşunla yaralanan nefer Osman veled-i Mehmed'e emekli maaşı olarak 20 guruş bağlanmıştır (A.Ş.S. 74, 167/1). Aynı savaşta kurşun ile göğsünden yaralanan Mustafa Behçet'e ise aylık olarak 15 guruş verilmiştir (A.Ş.S. 74, 27/2).

Askerlik sırasında meydana gelen yaralanmaların yanında körlük gibi telafisi mümkün olmayan durumlarda da emeklilik işlemi uygulanmaktaydı. Nitekim Piyade Asâkir-i Mansûre Halit Paşa Livasının neferlerinden Osman veled-i Ömer'e gözlerinin a'ma olması nedeniyle 25 guruşluk tekaüt maaşı bağlanmış ve memleketine gönderilmiştir (A.Ş.S. 77, 94/4). Yine aynı Livanın askerlerinden Ömer veled-i Osman göğüs rahatsızlığı nedeniyle 15 guruş maaşla emekliye ayrılmıştır (A.Ş.S. 77, 97/2).

Sıradışı yaralanma durumlarını da görmek mümkündür. Nitekim Topçu Şerif-zâde mülazım-ı sani Mustafa Ağa'nın 14 Ocak 1832 tarihli beratında dakikada kaç kurşun atabildiklerini denerken sol kolundan sakatlandığı belirtilmektedir. Mustafa Ağa'ya 120 guruş maaş bağlanmış ve üç yılda bir Der-saadet'e gelerek sakatlığının devam ettiğini bildirmesi istenmiştir. Beratın ekinde ise Mustafa Ağa'dan her hangi bir vergi alınmaması ve hürmette kusur edilmemesi istenmektedir (A.Ş.S. 74, 31/1). Bu durum devletin, hizmetinde bulunan askerlere verdiği değerini ifadesidir.

Emekli maaşları mukataa hazinesinden verilmekteydi. İstanbul'da olanlar bizzat gelerek maaşlarını alıyorlardı. Taşrada bulunanlara ise vilayet tarafından maaşları veriliyordu. Tekaüt maaşı almayı hak edenler üç yıl da bir İstanbul'a gelerek hayatta olduklarını göstermeleri gerekiyordu (A.Ş.S. 74, 140/2). Bu suretle devlet daha önceleri çokça rastlanan ismi olan ama



cismi olmayan bir yığın yeniçeri askerine verdiği ulufenin yeniden canlanmasını önlemek istemiştir.

Devletin bu hassasiyetinin ileriki dönemlerde de devam ettiği görülmektedir. Nitekim 1253/1837 senesinde Asâkir-i Mansûre mütekaitleri için gönderilen bir fermanda mütekaitlerin yoklanması ve altı ayda bir defterlerin tanzim edilerek mansure hazinesine gönderilmesi istenmiştir. Yapılan yoklama sicil defterine kaydedilmiştir (A.Ş.S. 77, 25/2; 53/1). Yoklama defterlerindeki mütekaitleler aşağıda gösterilmiştir (A.Ş.S. 77, 25/2).

**Tablo 3:** Asâkir-i Mansûre Mütekaitleri

Adı	Künyesi	Yaralandığı Savaş	Maaşı	Sanatı
Ahmet veled-i Saatçi Mehmet	1. Alay 4. Tabur Yemin (sağ) Ağası	Külefçe Muharebesinde	80 guruş	İlim tahsili
Halil veled-i İbrahim	3. Alay 3. Tabur 1. Bölük 5. Onbaşı 4. Nefer	Külefçe Muharebesinde	20 guruş	
Ahmet veled-i Karaçoğlu Ömer	3. Alay 3. Tabur 1. Onbaşı	Külefçe Muharebesinde	15 guruş	
Ahmet veled-i Kurtoğlu Osman	6. Alay 1. Tabur 5. Bölük 8. Onbaşı 2. Nefer	Koryana Muharebesinde	40 guruş	
Amasyalı İbrahim veled-i İbrahim	6. alay 3. Tabur 5. Bölük 6. Onbaşı 9. Nefer	Atış taliminde	13 guruş 13 para	Rençber
Amasyalı Halil veled-i Hüseyin	6. Alay 3. Tabur 2. Bölük 6. Onbaşısı	Aydos Muharebesinde	15 guruş	Rençber
Amasyalı Hüseyin veled-i Hüseyin	7. Alay 2. Tabur 8. Bölük 1. Onbaşı 9. Nefer	Külefçe Muharebesinde	20 guruş	Bahçıvan
Amasyalı Ahmet veled-i Ali	7. Alay 2. Tabur 3. Bölük 4. Onbaşı 2. Nefer	Pirlepe derbendi muharebesi	15 guruş	Debbağ
Amasyalı Mehmet veled-i Hüseyin	3. Alay 4. Tabur 2. Bölük 2. Onbaşı 2. Nefer	Külefçe Muharebesinde	20 guruş	Bahçıvan
Amasyalı Mehmet veled-i İbrahim	11. Alay 2. Tabur Mümtaz Bölüğü 2. Onbaşı 1. Nefer	Asâkir-i Mansûre hizmetinde	20 guruş	Bahçıvan
Vezirköprülü Hasan	3. Alay 1. Tabur 4. Bölük çavuşu	Konya Muharebesi	20 guruş	
Amasyalı İsmail veled-i Hasan	8. Alay 2. Tabur 6. Bölük 1. Çavuş	Asâkir-i Mansûre hizmetinde	15 guruş	Bahçıvan
Amasyalı Emiroğlu Ali	6. Tabur sol 1. Bölük yüzbaşısı	Serikha Muharebesi	100 guruş	Vefat etmiştir
Amasyalı Ali veled-i Mehmet (nâ mevcut)	3. Alay 1. Tabur 3. Bölük 7. Onbaşı 1. Nefer	Pirlepe derbendi muharebesi	20 guruş	
Mustafa veled-i Bozgedikoğlu Osman	3. alay 1. Tabur 4. Bölük 5. Onbaşısı	Konya Muharebesi	20 guruş	Kahveci
Amasyalı Ahmet veled-i Ali	1. Alay 2. Tabur Avcı bölüğü 4. Onbaşı 2. Nefer	Bilgi yok	15 guruş	Debbağ
Amasyalı Osman veled-i Ömer	Piyade Asâkir-i Mansûre Halit Paşa Livasının 1. Alay 1. Tabur 3. Bölük 7. Onbaşı 3. Nefer	Bilgi yok	25 guruş	Rençber
Amasyalı Hasan veled-i Hüseyin	Piyade Asâkir-i Şâhâne 1. Liva 2. Alay 3. Tabur 6. Bölük 1. Onbaşısı	Bilgi yok	20 guruş	
Amasyalı Ömer veled-i Osman	Piyade Asâkir-i Mansûre Halit Paşa Livasının 1. Alay 3. Tabur 1. Bölük 7. Onbaşı 1. Nefer	Bilgi yok	15 guruş	

77 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicilinin muhtelif sayfalarında yoklama defterine kaydedilmiş olan on dokuz mütekait asker tespit edilmiştir. Bu askerlerin hangi sanatla uğraştıklarının yoklama defterlerine kaydedilmesi istenmiştir. Bunlardan bazılarının vefat ettiği kaydı düşülmüştür. Mütekaitlerin rençberlik, bahçıvanlık ve debbağlık meslekleri ile işgal ettikleri görülmektedir. Bunlardan en dikkat çekici olanı ise Külefçe Muharebesi'nde yaralanan sağ kol ağası Ahmet veled-i Saatçi Mehmet'tir. Yaralı olduğu için ilim tahsili ile meşgul olduğu belirtilmiştir. Diğer askerlerin almış oldukları maaş dikkate alındığında hayatlarını devam

ettirmeleri için çalışmalarının gerekliliği ortadadır. Ancak Ahmet veled-i Saatçı Mehmet'in hem yaralı olması hem de almış olduğu maaşın devrin şartlarına göre yeterli olması nedeniyle herhangi bir işle meşgul olmadığı fikri uyanmaktadır.

Hayatlarını daha rahat devam ettirmeleri amacıyla vatan hizmetindeyken yaralanan askerlere verilen maaşların alım gücü konusunda aynı sicilde bulunan tereke kayıtları ve narh fiyatları fikir vermektedir. Kolağası Ahmet açısından bakıldığında aldığı 80 guruş azımsanacak bir rakam değildir. Nitekim Gümürlüzade Mahallesi'nde vasat bir evin fiyatının 300 guruş (A.Ş.S. 74, 7/1), Hoca Süleyman Mahallesi'nde 400 guruş (A.Ş.S. 74, 8/2), Ahi Sadettin Mahallesi'nde ise 150 guruş (A.Ş.S. 74, 69/2) olduğu görülmektedir. Aynı dönem içinde 80 guruş ile bir merkep alınabilmekteydi (A.Ş.S. 74, 3/2). Bir batman pamuğun fiyatı ise 30 guruş civarındaydı (A.Ş.S. 74, 16/1). Ayrıca sadeyağın kıyyesi 4 guruş (A.Ş.S. 74, 91/1) iken koyun etinin kıyyesi 40 paraya narh verilmiştir (A.Ş.S. 74, 182/1). Her ne kadar kolağası için verilen 80 guruşluk tekaüt maaşı yeterli gibi görünse de aynı durumu yaralanan diğer iki er için söylemek kolay değildir.

### Hastalık Sebebiyle Askerlik Hizmetinden Çıkarılanlar

Asâkir-i Mansûre hizmetinde bulunurken değişik hastalıklara düşenlerin askerlikten çıkarıldıkları görülmektedir. Örneğin Asâkir-i Mansûre alaylarından 4. Alayın 1. Taburunun 3. Bölüğünün 7. Onbaşının 1. Neferi Amasyalı Mustafa veledi Abdullah hakkında tanzim edilen belgelerde *illet-i kadimesinin* olduğu şeklinde bir açıklama mevcuttur. Yapılan muayene sonucunda bu kanaate varılmıştır. Bu cümleden hareketle sözkonusu askerlerin askerlik öncesinde de aynı hastalığının mevcut olduğu anlaşılmaktadır (A.Ş.S. 75, 16/3). Ayrıca Asâkir-i Hassa-i Şâhâne 2. Alayın 5. Bölüğün 5. Onbaşısı 3. Neferi olan Amasyalı Mehmet bin Osman'ın da hasta olması nedeniyle askerlikten uzaklaştırıldığı görülmektedir (A.Ş.S. 75, 32/4). Asâkir-i Mansûre nizamnamesinde açıkça belirtildiği üzere genç ve harbe kadir olanlardan asker yazılacaktı. Buna aykırı bir durum ortaya çıktığında bu gibi askerler mahallerine geri gönderilmiştir. Bunlar için herhangi bir tekaüt maaşı işleme konmamıştır.

**Tablo 4:** Hastalık nedeniyle geri gönderilen Amasyalı askerler

Künyesi	İsmi
3. Alayın 3. Taburunun 2. Bölüğünün 5. Onbaşının 2. Neferi	Amasyalı Mehmet veled-i Hüseyin
Asâkir-i Hassa-i Şâhâne süvari 1. Alayının 1. Bölüğü neferatından	Amasyalı Hüseyin
20. Alayın 5. Bölüğün 8. Onbaşının 7. Neferi	Amasyalı Mehmet bin Abdülkadir
Asâkir-i Hassa-i Şâhâne süvari 1. Livanın 1. Alayının 5. Bölüğü neferatından	Amasyalı Osman
3. Alayın 3. Taburunun mümtaz bölüğünün 5. Onbaşının 9. Neferi	Amasyalı Ahmet veled-i Hüseyin
3. Alayın 7. Taburunun 6. bölüğünün 3. Onbaşının 6. Neferi	Memiş veled-i Ömer
Asâkir-i Hassa-i Şâhâne süvari 1. Livanın 2. Alayının 3. Bölüğü 5. Onbaşısının 6. Neferi	Amasyalı Mehmet veled-i Mustafa

### Sonuç

Yeniçeri Ocağı'nın zaman içinde ihtiyaca cevap vermemesi ve büyük bir sorun kaynağı haline gelmesi nedeniyle 1826 yılında Vaka-i Hayriye ile lağvedilmiştir. Bunun ardından en kısa sürede Asâkir-i Mansûre adında modern bir ordu kurma teşebbüsü başlamıştır. Asâkir-i Mansûre ordusunun kurulmasından itibaren 1838 senesi ortalarına kadarki süreçte Amasya'dan gerek asker tahriiri, gerekse noksanların tamamlanması amacıyla toplam 2007 asker istendiği sicillerden anlaşılmaktadır. Devlet Asâkir-i Mansûre askerlerinin halk nezdinde saygı görmelerini temin etmek için taşraya emirler göndermiş ve mütekait askerleri salyaneden muaf tutmuştur. Ayrıca askerlere her alanda hürmet gösterilmesi ve asker yazımı sırasında evlat muamelesi yapılması istenmiştir. Bu durum talimli ordu askerlerinin devlet nezdindeki itibarını göstermektedir. Ayrıca uzun zamandan beri devletin kurmak istediği ancak yeniçerilerin engel olduğu talimli askere duyulan ihtiyacın da bir göstergesiydi. Savaşlarda veya talim sırasında

yaralanan askerler için emekli maaşı bağlanmıştır. Verilen maaşın rütbe ve yaralanma durumuna göre 15 ila 100 guruş arasında değiştiği görülmektedir. Emekli olanların üç yılda bir İstanbul'a gelerek *isbat-ı vücud* etmeleri istenmiştir. Ayrıca altı ayda bir düzenlenen yoklama defterleri ile kontrolleri yapılmıştır. Devlet bu suretle ismi olan ancak kendi nâ mevcut askerlere verilecek ödemelerin önüne geçmek istemiştir.

### Kaynakça

- 66 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili  
67 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili  
72 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili  
73 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili  
74 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili  
75 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili  
77 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili  
BOA.AE.SMHD. II-52  
BOA.HAT.1438/59106  
Ahmet Cevdet (1309). *Tarih-i Cevdet*. (VI. cilt).  
Beydilli, K. (2013). "Yeniçeri". (XLIII. cilt). *DİA*, Ankara (450-462)  
Cezar, M. (1971). *Mufasssal Osmanlı Tarihi*. (V. cilt).  
Çadırcı, M. (2013). *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*. Ankara: TTK.  
Gökbilgin, M. T. (1997). "Sekban". (X. cilt). *İA*. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul (325-327)  
İnalçık, H. (2012). "Tımar". (XLI. cilt) *DİA*. Ankara (168-173)  
Koç, Y.–Yeşil, F. (2012). *Nizam-ı Cedid Kanunları (1791-800)*, Ankara, TTK.  
Mehmed Es'ad (1239). *Üss-i Zafer*. İstanbul: Süleyman Efendi Matbaası.  
Mustafa Nuri Paşa, (1337). *Netayicü'l-Vukûât*. (IV. cilt).  
Öğreten, A. (2014). *Nizam-ı Cedide Dair Askeri Layihalar*. Ankara: TTK.  
Özcan, B. (2002). "Sultan III. Selim Devri Islahat Hareketleri (Nizâm-ı Cedîd)". (XII. cilt) *Türkler*, (671-684)  
Pakalın, Z. M. (1993). *Osmanlı Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. Ankara: (II. cilt). *MEB*.  
Uzunçarşılı, İ. H. (1971). "Nizam-ı Cedid Ricalinden Kadı Abdurrahman Paşa" (XXXV. cilt). (138). *Belleten*, (245-302)  
Yaramış, A. (2002). "Yeniçeri Ocağı'nın Kaldırılması ve Yerine Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye'nin Kurulması". (XII. cilt). *Türkler*, (697-703)

### Ekler

**Ek:** Asâkir-i Mansûre tahriri hakkında buyruldu (72 Numaralı Amasya Şer'iyye Sicili, s. 62)

در تفسیر این آیه  
و ما من الاصل  
و ما من الاصل

شریف شفا المینه فانیسی فی صفتو ذنب زید فله و ما من الاصل فافضل فی تقواه و قدوة الایمان و الاصل  
 مستخرج و نحو علی بک زید جده و مفضل الاصل و الاصلان اعیان و ولایت و وجوه ملک و سایر اینها در این آیه  
 عائد به معلوم اول یعنی و جمله بگویند نام و نشان کلیه او را نیز قابل برین و بطف الله تعالی در سعادت و انا طوطی دروم  
 اینک بعضی مقدمه علی که تصور آنچه بگوید خلیف و خاندانیه میباشند قلمش ایسه است و بنوعی  
 دین و در لغت و شکره مقابله ضد مستند است و نام قلمش او نیز ترتیب و کثیر اول مقدمه اوله یعنی تکثیر و توفیری  
 واجبه و سیوس ایاتی و کفرنی اولی جمله ایات و قوه و واقع مناسب قضا و قراخ پیش المیز یا خود  
 بیک نفی اولی و کفرنی اولی و نقصی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی  
 پس بقوات علی و اسفدن سلم و نام اللف و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی  
 کوهین و بود قوه و لایندیه رضع اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی  
 اشش ففید الحال آدم اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی  
 رخصت و بریده دنی و اضحی بدن اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی  
 علی و اراضن سلم و بکار و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی  
 اعطایه در سعادت تیسیر اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی  
 و بجایه الله تعالی بدینه سیوس علی که طوطی بک کفرنی میباشند قلمش اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی  
 و قراخ ذکر اول یعنی و جمله توان و کفرنی و مستی بکنر کلوب یا زلفه ایدو که و بود خدات علیه  
 بدینه و اول یعنی غیری در یک مذکور هم بویانند نائل رخصت دارین اول یعنی و رخصت رفته هر برای  
 طرف سلطت سینه انواع نعم جمیده مستوف اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی  
 معلوم که اولی و کفرنی قضا و قراخ ایالی بدینه اعلان و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی  
 کلوب علی که مقصود به باز لاینی زغیب و افاده و هر قدر طالب اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی  
 رفت و غیرت ایلمک باینده همان ایات سیوس است و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی  
 و نحو صلی اغایله سال اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی و کفرنی اولی  
 بجایت خد و بجایست ایلمک لیدو